

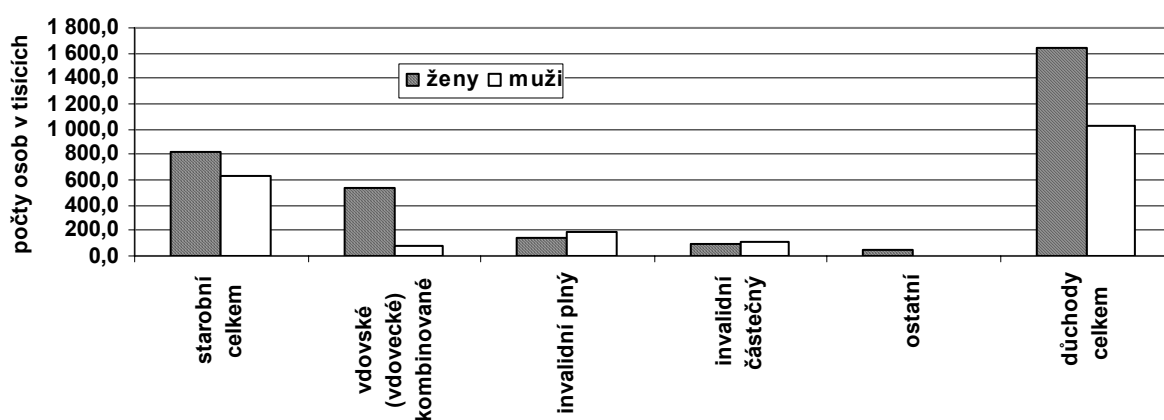
II. Příjemci důchodů a průměrná výše důchodů podle typu (data k 31. 12. 2007):

K 31. 12. 2007 pobíralo více jak 2 700 000 lidí nějakou formu důchodu (podíl žen zde činil 61,5 %). V případě žen i mužů se nejčastěji jednalo o důchody starobní (ženy tento druh důchodu pobíraly z 49 procent, u mužů se pak starobní důchody na všech vyplacených důchodech podílely 61 %). Pro ženy je ještě významné pobírání vdovských důchodů (ty tvořily 35 % důchodů pobíraných ženami), u mužů představovaly vdovecké důchody (kombinované a sólo dohromady) pouze necelých 9 %.

Jedinou formou důchodu, kterou ženy pobírají méně než muži, jsou důchody invalidní, a to jak plné, tak částečné. V případě žen je tato forma důchodu zastoupena 14 %, v případě mužů 28 %.

Podíl žen mezi osobami s plným či částečným invalidním důchodem je shodně 45 %. Osobami pobírajícími vdovský či vdovecký důchod jsou z více jak 86 % ženy. U starobních důchodů jsou již podíly žen a mužů vyrovnanější (56 : 44 % ve prospěch žen). Pouze 1,5 procent žen a 2,5 % mužů pobírajících nějakou formu důchodu mělo důchod sirotčí. Podíly žen a mužů jsou zde vyrovnané.

Graf 3: Počty osob pobírajících některou z forem důchodů podle pohlaví, 31. 12. 2007. Zdroj: MPSV ČR

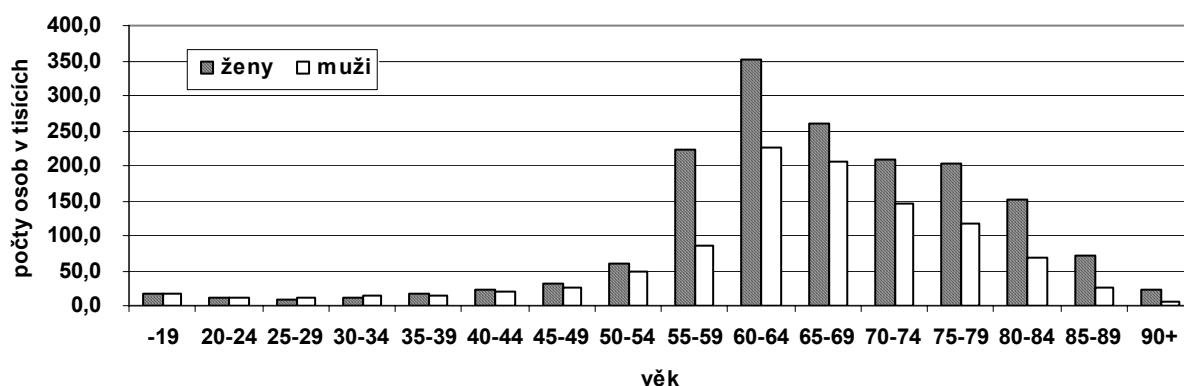
Nejvyšší průměrný věk měly osoby pobírající vdovský či vdovecký důchod kombinovaný (74 let u žen a 75 let u mužů). Průměrný věk žen se starobním důchodem činil 69 let, u mužů byl o tři roky nižší (66 let).

Průměrný věk osob pobírajících částečný invalidní důchod se u mužů i žen pohyboval kolem padesáti let, v případě plného invalidního důchodu to bylo 55 let.

Nejnižší průměrný věk (shodně 17 let) měli muži i ženy pobírající důchod sirotčí.

Více jak 20 % všech žen, respektive mužů pobírajících některou z forem důchodu spadalo do věkové kategorie 60-64 let (to je období odchodu zaměstnaných osob do důchodu). Druhá nejvíce zastoupená kategorie důchodců byla jak v případě žen tak mužů 65-69 let. Třetí místo patřilo ženám ve věku 55-59 let a mužům ve věku 70-74 let.

Graf 4: Osoby pobírající některou z forem důchodů podle pohlaví a věku, 31. 12. 2007. Zdroj: MPSV ČR

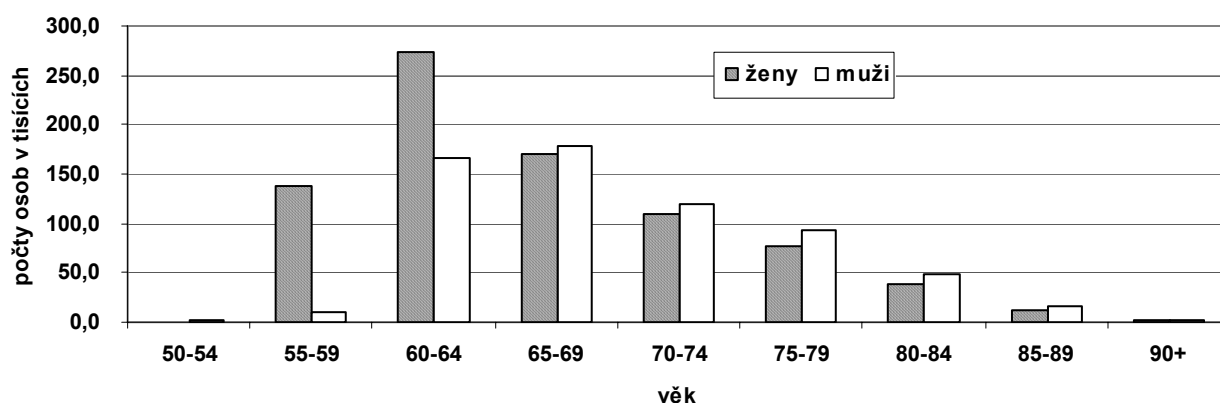

Do věku 34 let včetně převažovali mezi osobami pobírajícími některou z forem důchodu muži, od 35. roku života zde dominují ženy. Nejvyšší převaha žen byla zaznamenána v úplně nejvyšší věkové kategorii, 90 a více let (78 %), zároveň je ale třeba dodat, že se jedná o poměrně relativně málo početně zastoupenou věkovou kategorii (celkem zde bylo 28 348 osob). Dále pak je převaha žen zřejmá ve věkových kategoriích 55-59 let (podíl žen zde dosahoval 72 %) a 85-89 let (opět více jak 72 % důchodců tvořily ženy). Vůbec nejnižší podíl žen (44 %) mezi osobami s nějakou formou důchodu byl zjištěn ve věkové skupině 25-29 let.

Ženy pobíraly starobní důchod nejčastěji ve věkové kategorii 60-64 let, u mužů tomu bylo o jeden pětiletý věkový interval více, a to ve skupině 65-69 let. To je dáno rozdílnými věkovými hranicemi odchodu do důchodu podle pohlaví. Ženy měly jasnou převahu mezi důchodci se starobním důchodem ve věku 55-59 let (téměř 93 % osob zde byly ženy) a u obou pohlaví ve velmi silně početně zastoupené kategorii 60-64 let (podíl žen zde dosáhl 61 %). V ostatních věkových skupinách pak převažovali muži, nejmarkantnější to bylo u nejméně početně zastoupené věkové kategorie 50-54 let (podíl mužů přesáhl 90 %). Do předčasného starobního důchodu odchází v tomto věku převážně muži.

Graf 5: Osoby pobírající starobní důchod podle pohlaví a věku, 31. 12. 2007

Zdroj: MPSV ČR

Příjemci vdovského (vdoveckého) důchodu (kombinovaného i sólo dohromady) jsou převážně ženy. Při uzavření sňatku bývají většinou muži starší a zároveň se v průměru dožívají nižšího věku než ženy.

V málo početně zastoupené kategorii 20-24 let vyzněl poměr žen a mužů pobírajících vdovský či vdovecký důchod jednoznačně ve prospěch žen. Od 25 do 49 let života se poměr žen a mužů pobírajících vdovský a vdovecký důchod vyrovnává. Do věku 55-59 let pak opět dochází mezi příjemci vdovského a vdoveckého důchodu ke změně poměru žen a mužů ve výraznou dominanci žen – až na 91 : 9 %. Od věkové kategorie 60-64 let kolísá poměr žen a mužů s vdoveckým a vdovským důchodem kolem 86 : 14 %.

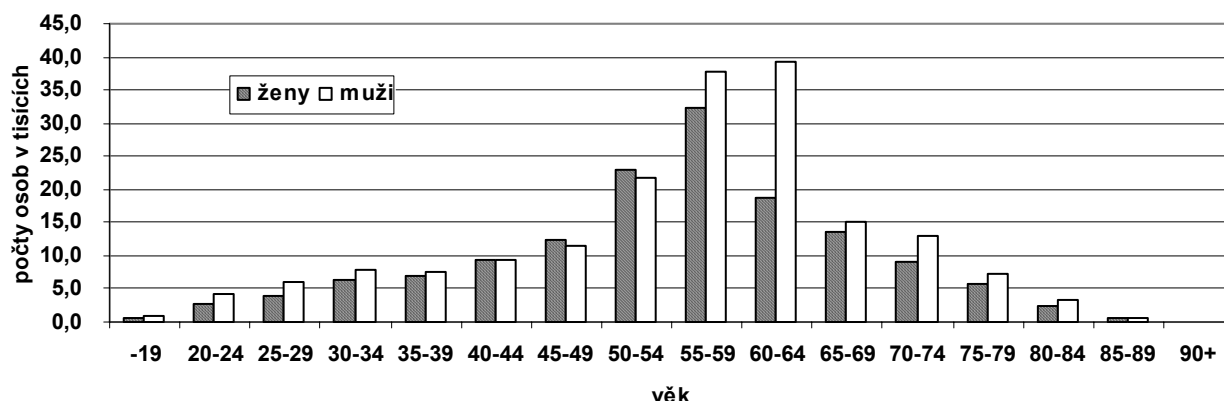
U žen převažuje vdovský důchod sólo nad kombinovaným do 54 let, u mužů až do 59 let. Vdovský i vdovecký důchod sólo pobírají ženy, respektive muži nejvíce ve věku 55-59 let, kombinovaný pak opět shodně ve věku 75-79 let. Ženy zde téměř ve všech věkových skupinách dominují nad muži (zastoupení žen je vždy vyšší jak 80 %), výjimkou je věková kategorie 60-64 let v případě vdovských a vdoveckých důchodů sólo, kde muži mírně převažují.

S výjimkou 3 pětiletých skupin v rozmezí 40-54 let u žen i mužů převládaly mezi invalidními důchodci osoby s plným invalidním důchodem.

Nejvíce žen i mužů mělo plný invalidní důchod ve věkové kategorii 55-59 let, nejméně pak ve věku nad 85 a do 19 let. Ve věku 55-59 let mělo také nejvíce mužů částečný invalidní důchod, v případě žen to byla věková skupina 50-54 let.

Nejvyšší převahu měli muži v případě invalidních důchodců (a to jak s částečným, tak plným invalidním důchodem) ve věku 60-64 let (podíl žen s plným invalidním důchodem představoval v této věkové kategorii 32 % a podíl žen s částečným invalidním důchodem pouze 5 %). Mírná převaha žen nad muži s plným i částečným invalidním důchodem byla zjištěna v pětiletých věkových skupinách v rozmezí 40-54 let. V případě plného invalidního důchodu se převaha žen projevila ještě v nejvyšším věku, a to nad 90 let. Ve vyšších věkových kategoriích (nad 70 let věku) převládaly ženy také u osob s částečným invalidním důchodem, absolutní četnosti tu jsou již ale velmi zanedbatelné.

Graf 6: Osoby pobírající plný invalidní důchod podle pohlaví a věku, 31. 12. 2007
Zdroj: MPSV ČR

Osoby, které pobíraly nějakou formu důchodu:

- Z jednotlivých forem důchodů bylo v případě mužů nejvíce vyplaceno na plných starobních důchodech (61 % všech důchodů pobíraných muži), v případě žen se jednalo také o plné starobní důchody (49 %) a důchody vdovské kombinované (32 %). Plný invalidní důchod byl u mužů zastoupen 18 %, u žen pak procenty devíti.
- Do 19 let věku pobírali muži i ženy z více jak 90 procent důchod sirotčí, zbývající podíl pak připadal na plné a částečné invalidní důchody.
- Ve věkové skupině 20-24 let ještě 65 % žen a více jak 50 % mužů pobíralo důchod sirotčí, třetina mužů a necelá čtvrtina žen zde již pobírala plný invalidní důchod. Více jak 10 % žen i mužů v tomto věku pak měla částečný invalidní důchod. Tři desetiny žen dostávaly vdovský důchod sólo.
- Ve věku 25-29 let již téměř polovina žen a necelých 60 % mužů pobírajících některou z forem důchodu mělo plný invalidní důchod. 30 % žen a mužů mělo částečný invalidní důchod. Ještě více jak 10 % žen i mužů pobíralo důchod sirotčí. Vdovský důchod sólo dostala již 4 % žen, jimž byla vyplácena nějaká forma důchodu.
- Ve věku 30-34 let měla polovina žen a necelých 60 % mužů pobírajících některou z forem důchodů plný invalidní důchod, necelých 40 % žen i mužů pobíralo částečný invalidní důchod a více jak 12 % žen vdovský důchod sólo. Necelá 2 % mužů měla přiznaný důchod vdovecký (sólo).
- Ve věkových skupinách 35-39 let a 40-44 let rostl podíl osob s částečným invalidním důchodem, vdovský důchod sólo má u žen shodné zastoupení necelých 20 % v obou sledovaných věkových skupinách, což představuje nejvyšší podíl vdovského důchodu sólo na všech formách vyplácených důchodů ženám.
- Ve věkové skupině 45-49 let mělo přes padesát procent mužů pobírajících některou z forem důchodu částečný invalidní důchod. Jednalo se o nejvyšší podíl částečného invalidního důchodu u mužů pobírajících některou z forem důchodu.
- Ve věkové skupině 50-54 let mělo 48 procent žen a 50 % mužů pobírajících nějakou formu důchodu částečný invalidní důchod (nejvyšší podíl částečného invalidního důchodu u žen i mužů pobírajících některou z forem důchodu byl zjištěn právě v této věkové skupině).
- Ve věku 55-59 let mělo již přes 60 % žen a více jak 10 % mužů starobní důchod. Částečný invalidní důchod pobíralo v tomto věku již jen 7 % žen. Podíl žen pobírajících v tomto věku nějakou formu důchodu ze všech žen této věkové kategorie představoval skoro 60 %, u mužů byl tento podíl nižší, a to 23 % (je to způsobeno hlavně pozdějším odchodem zaměstnaných mužů do důchodu).
- Ve věku 60-64 let více jak 75 % osob (žen i mužů) pobírajících nějakou formu důchodu dostávalo starobní důchod. Plný invalidní důchod pobíralo v tomto věku již jen 5 % žen a 17 % mužů.
- Ve věku 65-69 let pobíralo skoro 90 % mužů starobní důchod (a 66 % žen).
- Od 80. roku života je kombinovaný vdovský důchod jasně nejdůležitější vyplácenou formou důchodu u žen, u mužů pak kombinovaný vdovecký důchod tvoří více jak polovinu všech vyplácených důchodů až v nejstarší věkové skupině 90 a více let.

Průměrná výše důchodu podle typu důchodů:

Průměrná výše pobíraných důchodů činila k 31. 12. 2007 u mužů zhruba 8 500 Kč, u žen byla průměrná výše důchodů nižší (7 700 Kč). U vdovských důchodů sólo byla průměrná výše důchodů žen vyšší než průměrná výše důchodů mužů. U ostatních forem důchodů tomu bylo naopak.

Nejvýraznější je to v případě starobních důchodů, kdy ve všech věkových skupinách od 50 let věku pobírali muži vždy vyšší důchod než ženy (nejmarkantnější je to hned ve věkové skupině 50-54 let, kdy muži brali v průměru o pět tisíc korun vyšší měsíční důchod než ženy). Ve věku nad 55 let pobírali muži na starobním důchodu v průměru kolem 10 000 korun, ženy dostávaly průměrný starobní důchod nižší, v průměru se pohyboval okolo 8 500 korun.

Průměrná výše jak plného, tak částečného invalidního důchodu rostla s věkem, a to od 20 do 69 let u mužů a od 20 do 59 let u žen, pak docházelo k pozvolnému poklesu průměrné výše důchodů. Průměrný měsíční plný invalidní důchod žen představoval necelých 9 000 Kč, muži pobírali v průměru o tisíc korun více.

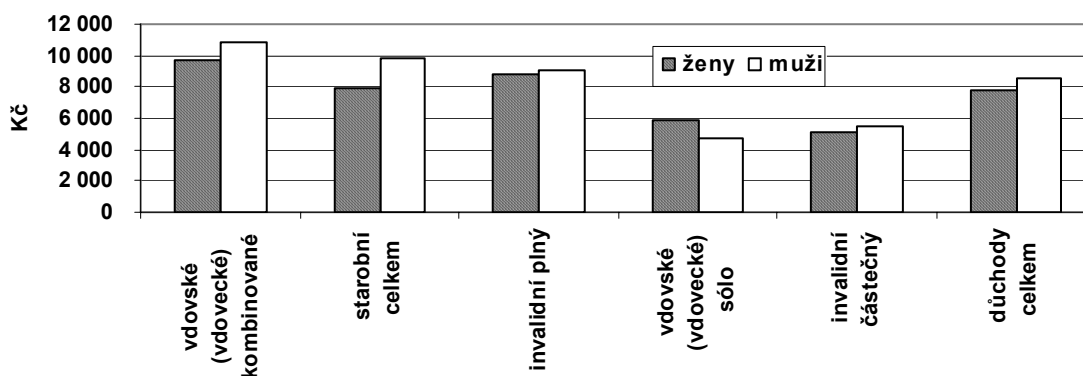
Průměrný měsíční částečný invalidní důchod představoval v případě žen přibližně 5 000 korun, muži dostávali v průměru o pět set korun vyšší důchod.

Trend růstu výše důchodu s věkem zaznamenaly vdovské důchody sólo. Výše důchodu zde rostla z více jak 4 300 Kč až přes 6 200 Kč do 74 let věku žen, pak byl zaznamenán pokles průměrné výše důchodu. Jinak tomu ale bylo u vdoveckých důchodů sólo – ty se pohybovaly kolem 4 – 4,5 tisíc Kč, od 75. roku života mužů se dostaly pod 4 000 Kč.

Průměrná výše kombinovaných vdovských i vdoveckých důchodů se s rostoucím věkem zvyšovala. U žen se jednalo o zvyšování mírné (ze 7 200 Kč ve věku 25-29 let na 9 100 Kč ve věku 70-74 let), u mužů šlo o rozdíl výraznější. Průměrná výše vdoveckého důchodu ve věku 25-29 let (kdy je zároveň méně vdovců jak vdov) představovala 3 500 Kč, ve věku 65-69 let již téměř 10 600 Kč.

Nejvyšší průměrné měsíční důchody byly vypláceny mužům. V případě důchodů vdoveckých kombinovaných se jednalo o téměř 11 tisíc Kč a v případě starobních důchodů celkem o 9 783 Kč. Nejnižší průměrný vyplácený měsíční důchod pobírali také muži. Byl to vdovecký důchod sólo (4 668 Kč).

Graf 7: Průměrná výše jednotlivých forem důchodů podle pohlaví (v Kč), 31. 12. 2007. Zdroj: MPSV ČR

Shrnutí:

- Jedinou formou důchodu, kterou ženy pobírají méně než muži, jsou důchody invalidní, a to jak plně tak částečné.
- Genderové rozdíly se pak zvyrazňují s věkem:
- Do věku 34 let převažovali mezi osobami pobírajícími některou z forem důchodu muži, od 35. roku života zde dominují ženy.
- Více jak pětina žen i mužů s nějakou formou důchodu spadala do kategorie 60-64 let.
- Ve věku 60-64 let dominovaly u osob se starobním důchodem a s vdovským či vdoveckým kombinovaným důchodem ženy, u vdovských a vdoveckých důchodů sólo byly podíly žen a mužů vyrovnané (v ostatních věkových skupinách jinak výrazně převažovaly ženy) a u invalidních důchodů (plných i částečných) převládali muži. Podíl žen s částečným invalidním důchodem ve věku 60-64 let tvořil pouze 5 %.
- Nejvyšší převaha žen u osob pobírajících nějakou formu důchodu byla zaznamenána ve věkové kategorii 55-59 let (nejčastější věk odchodu zaměstnaných žen do důchodu) a ve věku 85 let a více (kdy je již značný nepoměr mezi počtem žijících žen a mužů ve prospěch žen).
- Vůbec nejnižší podíl žen u osob s nějakou formou důchodu byl zjištěn ve věkové skupině 25-29 let.
- Do 24 let včetně byl nejvyplácenějším důchodem u žen i mužů (u žen více jak u mužů) důchod sirotčí, od 25. roku do 34 let věku plný invalidní důchod (více u mužů), částečný invalidní důchod byl nejčastěji vyplácen mužům ve věku 45-49 let a ženám ve věku 50-54 let, vdovský důchod sólo pobíraly ženy nejvíce mezi 35.-45. rokem života (významné zastoupení má tato forma důchodu také u devadesáti a víceletých žen). Vdovecký důchod sólo byl u mužů pobírajících některou z forem důchodu ve všech věkových kategoriích položkou zanedbatelnou, jejíž podíl nepřekročil nikde 5 %. Vdovský důchod kombinovaný měl nejvyšší zastoupení v případě žen od 80. roku života, u mužů pak ve věku 90 a více let. Plný starobní důchod vykazoval nejvyšší podíl u žen ve věku 60-64 let, u mužů ve věku 65-69 a 70-74 let.
- Muži mají v průměru vyšší důchody než ženy bez ohledu na typ vyplácených důchodů.
- S rostoucí výší důchodů se podíl žen snižuje: V případě vyplácených plných starobních a invalidních důchodů mají ženy převahu u důchodů do výše 7 000 Kč, důchody nad 10 000 Kč pobírali především muži. V případě příjemců starobních důchodů v průměrné měsíční výši 10 000 Kč a více byl poměr mužů a žen 79,7 : 20,3 %, v případě invalidních důchodů ve stejné příjmové kategorii byla dominance mužů ještě výraznější, 90,2 : 9,8 %.
- U vdovských důchodů sólo byla průměrná výše důchodů žen o něco vyšší než průměrná výše důchodů mužů. U ostatních forem důchodů tomu bylo naopak. Odlišný genderový trend byl s rostoucím věkem pozorován v případě vdovských a vdoveckých důchodů sólo.
- Vdovské důchody sólo se do 74 let věku zvyšovaly, od 75. roku věku pak průměrná výše důchodů mírně klesala. Vdovecké důchody sólo nevykazovaly v závislosti na věku stálý trend, kolísaly kolem 4-4,5 tisíce Kč.

Graf 8: Starobní a invalidní důchodci podle průměrné měsíční výše důchodu (v Kč), 31. 12. 2007 (Zdroj: MPSV ČR)

